

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti¹. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monitukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohdانا ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista². Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta³. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

— oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen

¹ Valtioneuvoston asetus 422/2012

² Perusopetustaki 628/1998, 30 §

³ Perusopetustaki 628/1998, 3 §

~~kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.~~

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille

tarkoitettun oppimäärän mukaisesti. Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun, ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai
- jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kielen ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Oppilas opiskelee suomen kielen ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas on saavuttanut suomen toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kielen ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kielen ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia

oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikais- tai yhteisopetuksena.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena [ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia](#). Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. [Suomen perustuslain](#) 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, *Paikallisesti päätettävät asiat* mukaisesti.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	L2, L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua	S1	L1, L2, L7
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	S2	L1, L2, L4
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3	L2, L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	L4, L5

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	L4, L6, L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	S4	L2, L4
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	L1, L2, L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5	L1, L2, L4
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan	S5	L1, L2, L4

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa

teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS JOENSUUN SEUDUN/MAAKUNNALLINEN
OPETUSSUUNNITELMASSA

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
Opetuksen tavoite: T1 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ja omaan arkielämään liittyviä vuorovaikutustilanteita omissa ryhmässä. Oppilas kuuntelee ja tunnistaa ikätasolleen sopivia tekstejä.	
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S1 Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä. Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetuksessa huomioidaan positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen.	S1 Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä. Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.

Tutustutaan jokapäiväisiin tervehdyksiin, ohjeisiin, pyyntöihin, kieltoihin ja muiden arkisten asioiden ilmaisuun opettajan ohjauksessa Nimetään tunteita ja harjoitellaan tunnetaitoja.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite 1.lk: T2 Oppilas kartuttaa sanavarastoa erilaisista aihepiireistä ja osaa kertoa omista tunteistaan.	Opetuksen tavoite 2.lk: T2 Oppilas osaa kertoa omista ajatuksistaan ja keskustella erilaisista aiheista.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S1 Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Opetellaan nimeämään ympärillä olevia asioita ja esineitä ja keskustelemaan niistä. Toiminnalliset harjoitukset, leikit ja pelit Harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja Roolileikki, muisti- ja korttipelit, kuvakorteista kertominen, kuvasanakirjan käyttö Kielitaitotasoon sopivaa lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja	S1 Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Vahvistetaan ympärillä olevien asioiden ja esineiden nimeämistä ja keskustellaan niistä. Toiminnalliset harjoitukset, leikit ja pelit Harjoitellaan vuorovaikutus ja tunnetaitoja Roolileikki, muisti- ja korttipelit, kuvakorteista kertominen, kuvasanakirjan käyttö Kielitaitotasoon sopivaa lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L7 Osallistuminen vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	
Opetuksen tavoite: T3 Oppilas kehittää mielikuvitustaan ja ilmaisuaan leikin ja draaman kautta.	Opetuksen tavoite: T3 Oppilas osallistuu erilaisiin ilmaisutilanteisiin ja ilmaisee itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin.
1.lk	2.lk
S1 Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita	S1 Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden,

vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.	lorujen ja tietotekstien käsittelyssä. Käytetään draaman monipuolisia työtapoja, kuten patsaat ja tilannekuvat sekä niistä kehitetyt lyhyet näytelmät ajatusäänet ja puhutut äänet, kätkeytyt ajatukset yhteinen kirjoittaminen/roolissa kirjoittaminen: uutinen, päiväkirja, kirjeet jne. haastattelu roolissa improvisaatiot tarinankerronta nuket ja nukketeatteri.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	

Tekstien tulkitseminen	
Opetuksen tavoite: T4 Oppilas oppii lukemaan ja kartuttaa sana- ja käsitevarastoaan luetunymmärtämisessä.	Opetuksen tavoite: T4 Oppilas vahvistaa lukutaitoaan sekä luetunymmärtämistaitojaan <i>ikä- ja kielitaitotasolleen sopivissa teksteissä.</i>
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S2: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne. Opetuksessa valitaan luettavat ja käsiteltävät tekstit ottaen huomioon oppilaan kehittyvä suomentaito. Teksteissä otetaan huomioon myös kulttuurisen osaamisen ja moninaisuuden näkökulma. Oma äidinkieli kulkee rinnalla myös tekstien suhteen. Tarkastellaan ja luetaan kuvia, kirjaimia ja otsikoita. Ennakoidaan, tutkitaan ja työstetään	S2: Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan käsite- ja sanavarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan pääkäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni). Opetuksessa valitaan luettavat ja käsiteltävät tekstit ottaen huomioon oppilaan kehittyvä suomentaito. Teksteissä otetaan huomioon myös kulttuurisen osaamisen ja moninaisuuden näkökulma. Oma äidinkieli kulkee rinnalla myös tekstien suhteen. Kasvatetaan sanavarastoa yhteisellä keskustelulla luetun pohjalta.

tekstiä (mm. piirtäminen, kirjoittaminen, draama, keskustelu). Käsitellään tarinoita toiminnallisesti ja draaman keinoin.	Luetaan erilaisia tekstejä, joita käsitellään yhdessä (esim. tekstin pilkkominen ja avainsanojen etsiminen). Käsitellään tarinoita toiminnallisesti ja draaman keinoin.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite 1.lk: T5 Oppilas innostuu lukemaan ikä- ja kielitaidolleen sopivia tekstejä ja kirjallisuutta.	Opetuksen tavoite 2.lk: T5 Oppilas lukee ikä- ja kielitaidolleen sopivia tekstejä ja oppii keskustelemaan lukemastaan.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S2 Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostusten mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lasten kirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Oppilasta ohjataan valitsemaan, lukemaan ja tarkastelemaan tekstejä oma taitotaso huomioon ottaen, tavoitteena myös sanavaraston laajentaminen ja käsitteiden avaaminen. Tutustutaan kirjastoon ja jaetaan lukukokemuksia eri tavoin ja menetelmin. Toiminnassa korostuvat tarinoiden toiminnallinen ja draamallinen käsittely, visuaalisuus, pelillisuus ja elämyksellisyys.	S2 Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostusten mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lasten kirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Oppilasta ohjataan valitsemaan, lukemaan ja tarkastelemaan tekstejä oma taitotaso huomioon ottaen, tavoitteena myös sanavaraston laajentaminen ja käsitteiden avaaminen. Käytetään kirjastoa ja jaetaan lukukokemuksia eri tavoin ja menetelmin. Toiminnassa korostuvat tarinoiden toiminnallinen ja draamallinen käsittely, visuaalisuus, pelillisuus ja elämyksellisyys.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	

Tekstien tuottaminen	
Opetuksen tavoite: T6 Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja tekstejä ja oppii kirjoittamaan sanoja, lauseita ja lyhyitä tekstejä.	Opetuksen tavoite: T6 Oppilas oppii tuottamaan erilaisia tekstilajeja puhuen ja kirjoittaen.
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Opetuksessa pyritään huomioimaan tuottamisen ilo omien tarinoiden ja tekstien kautta, ottaen huomioon oppilaan ikä- ja taitotaso. Tarkastellaan yksinkertaisten viestien, esimerkiksi tekstiviestien, postikorttien ja reseptien, rakennetta ja sanastoa sekä luetaan niitä ja harjoitellaan niiden tuottamista ohjatusti. Tekstilajien tarkastelussa käytetään malleja erilaisista tekstilajeista. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa.	S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin Opetuksessa pyritään huomioimaan tuottamisen ilo omien tarinoiden ja tekstien kautta, ottaen huomioon oppilaan ikä- ja taitotaso. Tarkastellaan yksinkertaisten mainosten, uutisten ja muiden tekstilajien rakennetta ja sanastoa sekä luetaan niitä ja harjoitellaan niiden tuottamista ohjatusti. Tekstilajien tarkastelussa käytetään malleja erilaisista tekstilajeista. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite: T7 Oppilas oppii käsin kirjoittamista ja tutustuu näppäintaitoihin.	Opetuksen tavoite: T7 Oppilas vahvistaa käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoa sekä harjoittelee tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja.
S3 Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja	S3 Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja

ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja. Kerrotaan sanoja, lauseita sekä lyhyitä tekstejä ja tarinoita suullisesti ja kirjallisesti. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoitusharjoituksissa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Varataan riittävästi aikaa peruskirjoitustaidon harjoittamiselle	ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja. Kerrotaan lauseita sekä lyhyitä tekstejä ja tarinoita suullisesti ja kirjallisesti. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoitusharjoituksissa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Varataan riittävästi aikaa peruskirjoitustaidon harjoittamiselle.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	
Opetuksen tavoite: T8 Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaan sanalausetasolla.	Opetuksen tavoite: T8 Oppilas kehittää oikeinkirjoituksen perusasioita.
S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla (kirjain-äännevastaavuus, tavuttaminen, sana).	S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Vahvistetaan tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisten harjoitteiden ja lukemisen avulla (kirjain-äännevastaavuus, tavuttaminen, sana, sanaväli, lause).
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	
Opetuksen tavoite: T9 Oppilas tekee havaintoja oman lähipiirinsä erilaisista puhetaivoista. Oppilas oppii havainnoimaan omaa kielenkäyttöään eri tilanteissa.	T9 Oppilas tiedostaa erilaisia puhetaivoja ja ymmärtää oman kielenkäytön vaikutuksen vuorovaikutustilanteissa.
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S4 Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetaivoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Oppilasta kannustetaan kuuntelemaan ja lukemaan sekä suomeksi että omalla ensimmäisellä kielellä tai kielillä. Ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä. Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä. Puhekieli, yleiskieli, kirjakieli, erilaiset puhetaivot, koulun eri kielet. Tehdään havaintoja eri puhetaivoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.	S4 Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetaivoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Oppilasta kannustetaan kuuntelemaan ja lukemaan sekä suomeksi että omalla ensimmäisellä kielellä tai kielillä. Ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä. Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä. Puhekieli, yleiskieli, kirjakieli, erilaiset puhetaivot, koulun eri kielet (koulun, kodin ja muun lähipiirin, puhekielet ja murteet). Tehdään havaintoja eri puhetaivoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L4 Monilukutaito, L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys,	

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	
Opetuksen tavoite 1.lk: T 10 Oppilas innostuu kartuttamaan luku- ja kuuntelukokemuksiaan ikä- ja kielitaitotonsa mukaisesti ja oppii käyttämään kirjastoa sekä tutustuu suomalaisiin kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin sekä lastenkulttuuritarjontaan.	Opetuksen tavoite 2.lk: T 10 Oppilas lukee ikätasolle sopivaa lastenkirjallisuutta ja tutustuu alueen lastenkulttuuritarjontaan.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S4 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan koulukirjaston käyttöön. Luetaan itselle sopivaa kirjallisuutta. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin. Tutustutaan alueella esimerkiksi kirjaston lastenosaston tarjontaan ja erilaisiin tapahtumiin. Tutustutaan museon, teatterin ja erilaisten järjestöjen sekä yhdistyksien lastenkulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.	S4 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Hyödynnetään kirjastopalveluita. Luetaan itselle sopivaa kirjallisuutta. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin. Tutustutaan alueella esimerkiksi kirjaston lastenosaston tarjontaan ja erilaisiin tapahtumiin. Tutustutaan museon, teatterin ja erilaisten järjestöjen sekä yhdistyksien lastenkulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite T11 Oppilas tutustuu eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin ja eläytyy erilaisten ihmisten elämäntilanteisiin.	T11 Oppilas tunnistaa ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita ja eläytyy eri ihmisten asemaan.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S4 Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.	S4 Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Monikulttuuriset tapahtumat ja teemapäivät sekä eri kulttuurien juhlapäivät ja kansanperinnepäivät Hyödynnetään vanhempien ja alueen sidosryhmien kieli- ja kulttuuriosaamista erilaisten tuntien tai tapahtumien toteutuksessa. Koulun arjessa huomioidaan eri kieli- ja kulttuuriryhmien moninaisuus.	Monikulttuuriset tapahtumat ja teemapäivät sekä eri kulttuurien juhlapäivät ja kansanperinnepäivät. Hyödynnetään vanhempien ja alueen sidosryhmien kieli- ja kulttuuriosaamista erilaisten tuntien tai tapahtumien toteutuksessa. Koulun arjessa huomioidaan eri kieli- ja kulttuuriryhmien moninaisuus.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	
Opetuksen tavoite: T12 Oppilas rakentaa myönteistä minäkäsitystä itsestään kielenoppijana.	Opetuksen tavoite: T12 Oppilas harjoittelee kielenkäyttöä monipuolisesti lukijana, viestijänä, tekstin tuottajana ja kielenoppijana.
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S5 Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Laajennetaan sanavarastoa ja vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa sekä luodaan perustaa eri tiedonalojen kielten oppimiselle. Tutustutaan erilaisiin laitteisiin ja sähköisiin oppimisympäristöihin.	S5 Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Laajennetaan sanavarastoa ja vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa sekä luodaan perustaa eri tiedonalojen kielten oppimiselle. Hyödynnetään erilaisia laitteita ja sähköisiä oppimisympäristöjä.

Kannustetaan oppilasta käyttämään osaamistaan kieliä.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite 1.lk: T13 Oppilas kehittää sanavarastoaan eri oppiaineissa.	Opetuksen tavoite 2.lk: T13 Oppilas kehittää kielitaitoaan eri oppiaineissa ja tutustuu eri tekstilajeihin.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S5 Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin sekä opetellaan niiden keskeisimpiä sanoja ja käsitteitä kuvien ja muiden havaintovälineiden avulla. Hyödynnetään eri oppiaineiden sisältöihin suunniteltuja sähköisiä oppimismateriaaleja ja oppimispelejä. Kielitietoinen opetus kaikissa oppiaineissa ja yhteistyö luokan- ja aineenopettajan välillä.	S5 Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista. Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin ja opetellaan niiden keskeisimpiä sanoja ja käsitteitä. Hyödynnetään eri oppiaineiden sisältöihin suunniteltuja sähköisiä oppimismateriaaleja ja oppimispelejä. Kielitietoinen opetus kaikissa oppiaineissa ja yhteistyö luokan- ja aineenopettajan välillä.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite T14 Oppilas kiinnostuu kielenoppimisesta ja harjoittelee arvioimaan omaa kielenoppimistaan.	T14 Oppilas havainnoi kielitaitoaan erilaisissa tilanteissa sekä arvioi omaa kielenoppimistaan.
1.lk	2.lk
S5 Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.	S5 Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Oppilas harjoittelee arvioimaan itse omaa kielenoppimistaan. Kannustetaan oppilasta oman äidinkielen opiskeluun.	Oppilas arvioi itse omaa kielenoppimistaan. Kannustetaan oppilasta oman äidinkielen opiskeluun.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS JOENSUUN—SEUDUN MAAKUNNALLISESSA OPETUSSUUNNITELMASSA

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Joensuussa— Pohjois-Karjalan maakunnan kouluissa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetusta järjestetään opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla esim. erillisessä ryhmässä, osittain suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunneilla ja osittain S2-ryhmässä, samanaikaisopetuksena tai edellisten yhdistelmänä.

Tavoitteet sekä suomen kieli ja kirjallisuus- että S2-opetuksessa muodostavat jatkumon. Tämän vuoksi sama tavoite koskee useaa eri vuosiluokkaa, eikä mitään tavoitetta voi kokonaan poistaa joltakin vuosiluokalta. Tietyt opetuksen tavoitteet ja sisällöt voivat kuitenkin painottua jollain tietyllä vuosiluokalla. Koska moni oppilas opiskelee suomea toisena kielenä kokonaan tai osittain suomi äidinkielenä -ryhmissä, vuosiluokkaistamisessa on pyritty ottamaan huomioon tämä näkökulma näiden kahden eri oppimäärän välillä.

Ainetieset työtavat tarkoittavat S2-opettajan ja aineenopettajien yhteistyötä. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksessa tulee ottaa huomioon eri oppiaineissa tarvittavat tekstilajit. Näiden taitojen harjoittelua ja hallintaa tuetaan S2-opetuksessa. Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset oppimisympäristöt ja mm. yhteisprojektit, joiden kautta ohjataan oppilasta käyttämään monipuolisesti suomen kieltä oman äidinkielen kehittämiseen rinnalla kannustaen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksessa kielitietoisuus merkitsee myös oppilaiden monikielisyyden huomioimista ja hyödyntämistä opetuksessa. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksessa korostuvat erilaiset oppimisympäristöt ja -menetelmät, joiden tavoite on myös osallistaa ja edistää kulttuurista osaamista ja vuorovaikutusta autenttisisa kielen käyttötilanteissa. Erilaiset tieto- ja viestintäteknologian tuomat oppimisympäristöt ja niiden käyttöaidot ovat osa moninaisia oppimisympäristöjä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Suomi toisena kielenä -oppilaiden taustat ovat moninaiset suomen kielenkin suhteen: osa on syntynyt Suomessa ja osa muuttaa Suomeen jossain vaiheessa perusopetusta. Opetuksessa on otettava huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. ja sisältöjä voidaan ottaa aiemmilta vuosiluokilta. Oppilaalle tehdään tässä tapauksessa merkintä oppimäärän eriyttämisestä eri vuosiluokalle oppilaan omaan oppimissuunnitelmaan. Suomen kielen jatkumo ei voi muuten rakentua perustuksistaan käsin. Eriyttämisen suhteen on hyvä ottaa huomioon mm. oppilaan oma äidinkieli, Suomessa oloaika, aiempi koulutausta, sekä oppilaiden moninaiset tavat ja strategiat oppimiseen. Opetuksen eriyttämisessä keskeistä on työtapojen valinta sekä riittävä ohjaus oppilaan lähtökohdat ja erityistarpeet huomioon ottaen.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös

monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

Mikäli oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, huomioidaan tämä myös muiden oppiaineiden sisältöjen arvioinnissa. Oppilaan arvioinnin tulee aina pohjautua asetettuihin tavoitteisiin. ~~Monikielisten~~ Oppilaiden arvioinnissa tulee myös ottaa huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnissa käytetään monipuolisia ja joustavia arviointitapoja. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan kokonaistilanne, ja oppilas saa osoittaa osaamistaan monin eri tavoin. Erilaisissa näyttötilanteissa varmistetaan, että kukin oppilas ymmärtää tehtäväksiannon ja saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen. Lisäksi huolehditaan mahdollisuuksista hyödyntää tarvittaessa tieto- ja viestintäteknologiaa ja antaa suullisia näyttöjä. Arviointi nähdään kokonaisuutena, jossa huomiota kiinnitetään erityisesti jatkuvan palautteen antamiseen sekä yhteistyöhön huoltajien kanssa.

Arviointi voi olla sanallista päättöarviointiin asti. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa. Perusopetuksen päättötodistuksessa arviointi on aina numeerinen. Vain oppilas, jolla on väestörekisterissä merkittynä äidinkieli muu kuin suomi, voi saada perusopetuksen päättötodistuksessa päättöarvioinnin suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärässä.